

DE COLLECTIE KOMT WEER THUIS

De restauratie en uitbreiding van Museum De Lakenhal is bijna voltooid: Voordat het museum weer operationeel is, moeten er eerst 25.000 museumstukken verhuisd worden van de tijdelijke opslag in Den Haag, terug naar Leiden. Een operatie van titanische omvang en systematische precisie. Gelukkig is die klus in de kundige handen van hoofd programma & collectie, Oskar Brandenburg, en zijn team.

Team Programma & Collecties aan het werk in het depot: Lean Vliegenthart (links) en Roos Kliphuis (rechts)

23.000 stuks

soms eeuwenoude kostbaarheden, van schilderijen tot glaswerk, waarvan vele stukken tot lokaal en nationaal cultureel erfgoed behoren, moeten worden ingehuist. De verhuizing is bij het kerverse hoofd Programma en Collecties van Museum De Lakenhal Oskar Brandenburg in goed handen, want hij heeft veel ervaring met dergelijke operaties. De laatste keer dat hij Museum De Lakenhal van binnen zag, voor zijn start, was als bezoeker in 2005. Hij trad deze zomer in dienst, toen de restauratie en uitbreiding al in volle gang was en de museumcollectie reeds veilig opgeborgen stond in het kunstdepot in Den Haag.

Grote én kleine meesters

Het team Programma en Collecties is verantwoordelijk voor het reilen en zeilen van de hele collectie, van bruiklenen tot de conservering van de objecten. De collectie van Museum De Lakenhal bestaat uit veel verschillende materialen; textiel, glas, zilver, hout. Het team is gespecialiseerd in hoe de collectie het beste bewaard en beheerd kan worden. Een hele dankbare taak om voor de grote én de kleine meesters te zorgen.

Verantwoord verpakt

De topstukken van Museum De Lakenhal waren tijdens het transformatieproces 'op reis', zodat het publiek blijvend kon genieten van deze collectiestukken. Team Programma & Collectie had de zorg voor een goede voortgang van de 'collectie op reis' en monitort de condities van de collectiestukken die in het depot staan.

Geregeld gaat Oskar met zijn team naar Den Haag om de collectieverhuizing voor te bereiden. Want hoewel er in het museum zo'n 1200 objecten te zien waren voor het publiek, had Museum De Lakenhal naast het depot in Den Haag ook vier inpandige kunstdepots waar een deel van de 23.000 collectiestukken opgeslagen waren. Half oktober 2016 nam het publiek afscheid van het museum zoals ze het kenden. Er lagen niet alleen bouwtekeningen, maar ook verhuisschema's die al maanden van tevoren waren uitgedokterd waardoor iedereen precies wist wat er wanneer gedaan diende te worden. Oskar: 'Een extern specialistisch bedrijf is wekenlang samen met de museummedewerkers bezig geweest om al die objecten klaar te maken voor de verhuizing. Veel stukken werden ingepakt in soft cell-materiaal, een dunne laag inert schuim. Ook kregen kwetsbare werken een geklimatiseerde kist op maat. Kasten gingen in zijn geheel mee, waarbij de inhoud van de laden gestabiliseerd werden. Het enorme schilderij van Van Bree, 'De zelfopoffering van burgemeester van der Werf', is uit de lijst gehaald en opgerold. Tientallen transporten gingen naar Den Haag, een rit van twintig minuten in een geklimatiseerde en luchtgeveerde vrachtwagen. Daar werd de collectie ingepakt en verhuisklaar geplaatst in het depot, om de herinrichting van het museum te vergemakkelijken. Al deze voorbereidingen zorgen ervoor dat wanneer de collectie weer naar Leiden komt, geen extra tijd verloren gaat tijdens het herinrichten.

Logistieke uitdaging

Ja, dat terugplaatsen. Een bijna net zo omvangrijke en ingewikkelde klus als de verbouwing en nieuwbouw van Museum De Lakenhal zelf. Zodra de werklieden het museum pand hebben verlaten, mag Oskar met zijn team hard aan de bak. 'Ik verheug me op het moment dat de collectie weer thuis komt. Dat zal ergens in januari zijn. Die periode is zo leuk. Zo'n transitie heb ik al eens meegemaakt toen ik bij het Scheepvaartmuseum werkte'. De nieuwe tentoonstellingszalen worden tijdelijk ingericht als werkdepot. De objecten die op zaal komen, waaronder ook objecten die het museum in bruikleen krijgt van andere musea, worden apart gezet in de nieuwe tentoonstellingsruimte. Vanuit dit werkdepot worden de objecten naar de verschillende tentoonstellingszalen gebracht waar ze zorgvuldig worden geplaatst. Het is een grote logistieke uitdaging, waaronder ook het presenteren van kleine objecten zoals lakenloodjes onderdeel zijn. Er wordt geïnventariseerd welk ophangstelsel een schilderij nodig heeft, en of er bijzondere objectsteunen gemaakt moeten

worden. In maart gaan de specials, de grote werken, terug op zaal en worden uitgelicht. In april en mei gaan inrichtingsteams per zaal objecten plaatsen volgens het inrichtingsplan van de conservatoren en ontwerper. Vervolgens wordt er uitgelicht en worden de beveiligingssystemen gecontroleerd. Deze hele periode gaat als een trein achter elkaar door om alles op tijd gereed te hebben. Voor topstukken zoals de drieliiken van Lucas van Leyden en diens leermeester Engelbrechtsz, is uiterste precisie en concentratie voor nodig. Soms betekent dit dat er maar één

object per dag plaatst kan worden. Toch wordt elk collectiestuk als even belangrijk behandeld; een lepel die is opgegraven uit een middeleeuwse Leidse beerput net zo zorgvuldig als een Van Doesburg.

Verrast door het eindresultaat

Hoe nauwkeurig de planning ook is uitgedacht, alles valt of staat met het perfect functioneren van de nieuwe klimaatbeheersingsinstallatie en het team. Oskar: 'De klimaatinstallatie moet ingeregeld worden, grote

schommelingen in temperatuur en luchtvochtigheid wil je niet hebben. Dat soort dingen kunnen de voorbereidingstijd gaan inkorten. Om die reden hebben we diverse scenario's en plannings opgesteld. Wordt de inrichtingstijd korter dan moeten er meerdere teams simultaan aan het werk kunnen worden gezet, zodat er nog steeds in alle rust ingericht kan worden. We kijken allen uit naar het eindresultaat. Daarom verheug ik me het allermeest op het moment waarop we het museum weer teruggeven aan de stad.'

We kijken allen uit naar het eindresultaat.
Daarom verheug ik me het allermeest op het
moment waarop we het museum weer
teruggeven aan het publiek

lakenhal.nl

Verhuizing van monumentaal altaarstuk Laatste Oordeel van Lucas van Leyden (1526-27); te gast op de eregalerij van het Rijksmuseum tijdens de restauratie en uitbreiding van Museum De Lakenhal 2016-2019.